

Perheiden varhaisen tuen palvelut;
Palvelutarpeen arviointi, lapsiperheiden
sosiaalityö ja sosiaaliohjaus, tukiperhetoiminta

Palvelutarpeen arviointi, lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaaliohjaus, tukiperhetoiminta - Palvelukuvaus ja nykyinen toimintamalli

- **Lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi:** Tehtäviin kuuluvat lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten ilmoitusten ja yhteydenottojen vastaanottaminen ja käsittely seitsemän arkipäivän kuluessa. Lisäksi tehtäviin kuuluvat sosiaalihuoltolain 36 §:n mukaisten palvelutarpeen arviointien tekeminen ja tarvittaessa lastensuojelun tarpeen selvittäminen kolmen kuukauden määräajassa. Työskentelyssä lapsen ja perheen tuen tarve selvitetään yhdessä perheen ja sen kanssa työskentelevien muiden ammattilaisten kanssa. Palvelutarpeen arviointia tehdään eriytettyinä työnä Jyväskylän, Muuramen ja Laukaan kuntien alueella. Muilla alueilla sitä tehdään yhdennettynä työnä lapsiperheiden sosiaalityön kanssa.
- **Lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaaliohjaus:** Sosiaalityöntekijän tehtäviin kuuluu omatyöntekijänä toimiminen erityisen tuen tarpeen lapselle sekä sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen myöntäminen erityisen tuen tarpeen lapselle ja hänen perheelleen. Asiakkuuteen tullaan palvelutarpeen arvioinnin kautta. Työskentely perustuu lapsen ja perheen kanssa yhdessä laadittuun asiakassuunnitelmaan. Sosiaaliohjaajat toimivat työpareina sosiaalityöntekijöille. Lisäksi he toimivat omatyöntekijöinä lapsille, jotka eivät ole erityisen tuen tarpeen lapsia, mutta hyötyvät sosiaaliohjauksesta. Sosiaaliohjaus sisältää henkilökohtaista ohjausta, neuvontaa ja tukea.
- **Tukiperhetoiminta:** Sosiaalihuoltolain 28 §:n mukainen palvelu. Tukiperheellä tarkoitetaan perhettä, jossa tukea tarvitseva lapsi käy säännöllisesti ennalta sovittuina ajankohtina, tavallisesti noin yhden viikonlopun kuukaudessa ja sovitusti loma-aikoina. Tukiperhepalvelun koordinointi on keskitetty varhaisen tuen palveluihin. Tukiperhepalvelu on kilpailutettu. Ostopalvelun lisäksi on omaa toimintaa, jonka osuus on noin 60 %.

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Palvelutarpeen arviointi, lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaaliohjaus. Palvelut tuotetaan alueella lähellä perheitä.• Tukiperhetoiminta on keskitettyä toimintaa.
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Palvelutarpeen arviointi sekä lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaaliohjaus tapaa asiakkaita kotona, toimipisteissä sekä eri toimijoiden tiloissa verkostojen muodossa.• Tukiperhetoiminta on palvelun organisointia toimistosta käsin, mutta sisältää myös kotikäyntejä tukiperheinä toimivien perheiden luona.
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Effic-kunnissa on käytössä Omapalvelu, jonka kautta voi tehdä lastensuojeluilmoituksia ja sosiaalihuoltolain mukaisia yhteydenottoja.• Pyydä apua- nappi

Palvelutarpeen arviointi, lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaaliohjaus, tukiperhetoiminta – Toiminta lukuina

TUNNUSLUVUT JA ASIAKKAAT

	Yhteensä
Palvelutarpeen arvioinnit, kpl	n. 2 400
Lapsiperheiden sosiaalityön asiakkaat, kpl	n. 1 100
Tukiperhetoiminnan asiakkaat, kpl	n. 420

TUNNUSLUVUT, HENKILÖSTÖ

	Johtavat sosiaalityöntekijät	Sosiaalityöntekijät	Sosiaaliohjaajat
Henkilöstö, htv	7	38	25

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Kivijalassa tuotettava palvelu on lähellä asiakasta, hänen tarpeeseensa vastataan ihmislähtöisesti tarkoituksenmukaisella tavalla palveluketjut huomioiden.
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Lapsiperheiden sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta toteutetaan sekä vastaanottotyönä että jalkautuvana palveluna joko kotiin tai muualle.
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Effica-kunnissa lastensuojeluilmoituksista ja SHL-yhteydenotoista tulee Omapalvelun kautta sähköisesti lähes 90 %.

Palvelutarpeen arviointi, lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaaliohjaus, tukiperhetoiminta – Palveluiden kehittämisen tavoitetila

JÄRJESTÄMISEN LINJAUKSET

Järjestämisen linjaukset ohjaavat palveluiden kehittämisen suunnittelua, mm:

- *Hyvinvointialueen palveluita suunnataan alueen arvioituun palvelutarpeeseen ja väestörakenteeseen sekä tutkittuun tietoon ja suosituksiin perustuen*
- *Sosiaali- ja terveydenhuollon päiväjärjestyksen perustason vastaanotot ovat vastaanottotoiminnan perusta*
- *Digitaalisten palveluiden tulee olla laadukas, kustannustehokas, saavutettava ja houkutteleva (esim. helppokäyttöinen)*
- *Digitaaliset hoito- ja palvelumahdollisuudet otetaan systemaattisesti käyttöön kaikissa palvelukokonaisuuksissa*
- *Digitaaliset palvelut järjestetään siten, että ne sujuvoittavat palvelun piiriin pääsemistä, palvelun toteuttamista sekä jatkohoitoa vähentäen kivijalkatoiminnan tarvetta*
- *Ohjaus, neuvonta sekä palvelu, joka edellyttää kohtaamista on saatavilla myös muita kuin digitaalisten kanavien kautta*
- *Hyvinvointialueella on käytössä vaikuttavat hoito- ja palveluketjut*
- *Mielenterveys – ja päihdepalvelut toteutetaan koko alueella perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon sekä erikoissairaanhoidon palveluintegraatioon sekä kumppanuuteen (koulut, järjestöt, perheet) perustuvan toimintamallin mukaisesti varhaiseen tukeen panostaen*

TAVOITETILA

Tavoitteet palveluverkon uudistamiselle

- 1 **Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelut ovat lähipalvelua. On tärkeä säilyttää kunnissa pääosin nykyiset toimipisteet.**
- 2 **Palveluverkon suunnittelussa tulee huomioida varhaisen tuen palveluiden integroituminen muiden palveluiden kanssa ja sijoittuminen alueellisiin osaamiskeskitymiin, kuten perhekeskukseen.**
- 3 **Palvelutarpeen arviointi toteutetaan monialaisesti ja yhteistyötä vahvistetaan eri toimijoiden kanssa. Asiakassuunnitelma (SHL 39§) vahvistaa tavoitteellisuutta ja vaikuttavuutta sekä lisää asiakkaan / perheen tietoisuutta ja osallisuutta työskentelyprosessissa.**
- 4 **Painopisteen siirtyminen sosiaalihuollollisiin palveluihin. Tavoitteena auttaa lapsia ja heidän perheitään peruspalveluissa ja varmistaa tarvittaessa ohjaus oikea-aikaisesti erityispalveluihin.**

Palvelutarpeen arviointi, lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaaliohjaus, tukiperhetoiminta – Perustelut muutosehdotuksille

	Nykyisen toiminnan haasteet ja tarpeet palveluverkon kehittämiseksi	Perustelut tavoitetilalle ja muutosehdotuksille
Asiakasnäkökulma (saatavuus, saavutettavuus, palvelutarve, palvelukanavat, toimintatavat) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Varhaisen tuen sosiaalityö ja sosiaaliohjaus toteutetaan lähipalveluna ✗ Sähköinen asiointi toimii vain Effica-kunnissa ✗ Sosiaalityön palveluihin pääsy ei toteudu oikea-aikaisesti ✗ Palvelutarpeen arvioinnissa lakisääteisissä määrärajoissa pysyminen ✗ Tukiperhepalveluun on pitkät jono 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tavoite tuottaa palvelu edelleen lähellä asiakasperheitä ✓ Yhdenvertainen palveluiden saatavuus ja saavutettavuus koko hyvinvointialueella ✓ Lasten ja perheiden palvelutarpeen arviointi tehdään määrärajojen noudattaen ja sisällöltään laadukkaasti
Henkilöstönäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lähiesihenkilöiden tuki ✗ Rekrytointihaasteet johtavien sosiaalityöntekijöiden ja sosiaalityöntekijöiden kohdalla 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tavoitteena säilyttää nykyinen malli ✓ Henkilöstön pito- ja vetovoiman vahvistaminen ✓ Osaamisen vahvistaminen
Tuottavuus- / kustannusnäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Sosiaalityön ja sosiaaliohjaajien asiakkaiden palvelutarpeeseen vastaaminen tarkoituksenmukaisesti, oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti ✗ Tukiperhetyössä oman toiminnan vahvistaminen ✗ Tukiperhepalvelun saatavuuden yhdenvertaisuutta vahvistavien myöntämisperusteiden määrittely 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Oman ja ostopalvelun käytön analysointi ja ohjaaminen ✓ Kustannusten kasvun hillitseminen lisäämällä omien tukiperheiden rekrytointia ja valmentamista ✓ Tukiperhepalvelun järjestäminen oikea-aikaisesti palvelutarpeen mukaisesti
Tilat 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Toimipisteissä ei ole riittävästi työskentely- ja asiakasvastaanottotiloja, erityisesti Jyväskylässä ✗ Toimipisteissä on sisäilmaongelmia ✗ Yhteiskäyttötilojen toimimattomuus 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tavoitteena on saada riittävät ja terveet työskentelytilat. Tilahaasteet vaikuttavat asiakastyöhön, henkilöstön työhyvinvointiin ja etätöiden lisääntymiseen ✓ Yhteiskäyttötilojen suunnitelmallinen ja sovittu yhteiskäyttö, perhekeskukset
Muut huomiot		

Palvelutarpeen arviointi, lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaaliohjaus, tukiperhetoiminta – Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

- Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelut ovat lähipalvelua. On tärkeä säilyttää kunnissa pääosin nykyiset toimipisteet.
- Palveluverkon suunnittelussa tulee huomioida varhaisen tuen palveluiden integroituminen muiden palveluiden kanssa.
- Lapsiperheiden sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen sijoittuminen alueellisiin osaamiskeskittyimiin.
- Painopisteen siirtäminen lastensuojelun erikoistuneista palveluista varhaisen tuen palveluihin.
- Monialainen yhteistyö palvelutarpeen arvioinnissa sekä lapsiperheiden sosiaalityössä ja sosiaaliohjauksessa.
- Palveluverkon suunnittelussa tulee huomioida varhaisen tuen palveluiden integroituminen muiden palveluiden kanssa.